

บทวิจารณ์หนังสือ: คู่มือการแพทย์แผนไทยเส้นทางสู่มืออาชีพโกอินเตอร์

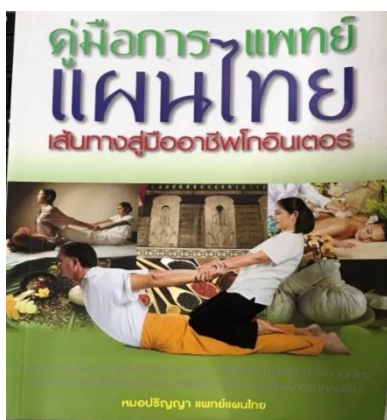
Book Review: Thai Traditional Medicine Guide for the Path to Professional International Career

พระมหาระพิน ธีรจิตโต (กลึงกลืน)¹ และศิริโรจน์ นามเสนา²
Phramaharaphin Thirachitto (KluengKlin) and Sirirote Namsena

Received: March 20, 2024

Revised: August 05, 2024

Accepted: September 02, 2024

ผู้เขียน : หมอปริญา แพทย์แผนไทย

จำนวน : 184 หน้า

ปีที่พิมพ์ : 2561

ครั้งที่พิมพ์ : ครั้งที่ 1 /2561

สถานที่พิมพ์ : กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปัญญาชน

ISBN : 9786162104565

บทคัดย่อ

บทวิจารณ์หนังสือ “คู่มือการแพทย์แผนไทยเส้นทางสู่มืออาชีพโกอินเตอร์” ของหมอปริญา แพทย์แผนไทยพบว่า ในหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนมีแนวคิดที่จะถ่ายทอดเรื่องราว ของการแพทย์แผนไทยว่ามีความเป็นมาอย่างไรมีกระบวนการขั้นตอนในการวินิจฉัยโรค กระบวนการในการปรุงยารักษาโรค การรักษาโรคแบบผสมผสาน ในปัจจุบันการแพทย์แผนไทยนับได้ว่าเป็นแพทย์ทางเลือกที่ได้รับความนิยมจากทั่วโลก และนิยมจากผู้ป่วยเป็นอันมากเนื่องจากมีข้อดีตรงที่ผู้ป่วยไม่ต้องเสี่ยง

¹⁻² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: rapin.06042517@gmail.com

กับผลข้างเคียงจากการใช้ยาซึ่งเป็นเคมีหรือสารสังเคราะห์เหมือนกับการรักษาแบบแพทย์แผนปัจจุบันและที่สำคัญคือไม่ต้องเข้ารับการผ่าตัดเพราะนอกจากจะเจ็บตัวแล้วยังอาจมีความเสี่ยงหากร่างกายของผู้ป่วยไม่แข็งแรงหรืออยู่ในวัยชรา ตลอดจนผู้เขียนได้นำการแพทย์แผนไทยสู่สาขาการเรียนรู้สู่สากลอีกด้วย

คำสำคัญ: คู่มือการแพทย์แผนไทย, เส้นทางมืออาชีพ, หมอปริญา

Abstract

A book review on “Thai Traditional Medicine Guide: A Path to Professional International Career” by Dr. Parinya, a Thai traditional medicine doctor, found that in this book, the author had the idea to convey the story of Thai traditional medicine, how it came to be, the process and steps in diagnosing diseases, the process of compounding medicines, and integrated treatment. At present, Thai traditional medicine was considered an alternative medicine that was popular worldwide and was very popular among patients because it had the advantage of not having to risk side effects from using chemicals or synthetic drugs like modern medicine. Importantly, it did not require surgery because in addition to being painful, it may also be risky if the patient’s body was not strong or was old. In addition, the author has brought Thai traditional medicine to the international learning field.

Keywords: Thai Traditional Medicine Guide, Professional Path, Dr. Parinya

บทนำ

การแพทย์แผนไทยเป็นมรดกของบรรพชนไทยที่สร้างสมและมอบให้คนไทยทั้งชาติ จึงเป็นหน้าที่ของลูกหลานชาวไทยและผู้ที่เห็นความสำคัญของแพทย์แผนไทยจะต้องอนุรักษ์และพัฒนาให้ก้าวหน้าสืบไปทุกชั่วอายุคน ในอดีตการแพทย์แผนไทยเคยเป็นระบบการแพทย์หลักของสังคมไทย แต่ต่อมาประเทศไทยประสบปัญหาการรุกรานดินแดน ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ตลอดจนจารีตประเพณีจากชาติอื่น ๆ โดยเฉพาะชาติตะวันตกในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีศาสนา การค้า และเทคโนโลยี กำลังอำนาจทางทหารเป็นยุทธศาสตร์และทวีมากขึ้น จนกระทั่งในปัจจุบัน กระแสอิทธิพลของชนชาติอื่นในรูปแบบที่หลากหลายยังครอบคลุมไปถึงวัฒนธรรมสังคม ตลอดจนระบบ

เศรษฐกิจทั้งระบบ ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่าผู้คนส่วนใหญ่มีค่านิยมทางด้านต่าง ๆ เช่น การกิน การอยู่ และใช้วัตถุตามสมัยนิยมมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีปัจจัยหลายประการที่ทำให้การแพทย์แผนไทยกลับมาได้รับความสนใจมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง และการรักษาแบบองค์รวม ซึ่งเป็นการรักษาที่คำนึงถึงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม การแพทย์แผนไทยจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการบำบัดรักษาโรค โดยเฉพาะผู้ป่วยด้วยโรคที่หมดหนทางในการรักษาจากแนวโน้มดังกล่าว การแพทย์แผนไทยจึงยังคงดำรงอยู่รับใช้สังคมไทยมาโดยตลอด จากอดีตจนถึงปัจจุบัน สิ่งที่เป็นประโยชน์ย่อมคงอยู่ เหมือนการแพทย์แผนไทยยังมีประโยชน์ต่อสังคมและพัฒนาไปตามกาลเวลา สังคมไทยมีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยและสาธารณสุขที่สั่งสมมาเป็นเวลายาวนาน ในขณะเดียวกัน สังคมไทยก็เป็นสังคมที่เปิดรับวัฒนธรรมใหม่ ๆ มาผสมผสานกับภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่น ในด้านสุขภาพ สังคมไทยมีการแพทย์หลายระบบดำรงอยู่ร่วมกับการใช้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การใช้สมุนไพร การนวดไทย และการดูแลสุขภาพแบบธรรมชาติ ทำให้ประชาชนตื่นตัวต่อทางเลือกด้านสุขภาพ และภูมิปัญญาของสังคมไทยถูกนำมาใช้ประโยชน์

สาระสำคัญของเนื้อหา

ความเป็นมา

การสืบทอดภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย จากการที่ศาสตร์ทางการแพทย์แผนไทยมีมานานพัน ๆ ปีตั้งแต่สมัยพุทธกาลตราบจนถึงทุกวันนี้ จึงเป็นมรดกตกทอด เป็นมิปัญญาทางการแพทย์แผนไทยที่ทรงคุณค่าควรหวงแหนและภาคภูมิใจในมรดกไทยของเรา หากละเลย ไม่เห็นความสำคัญ จะทำให้การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากแพทย์แผนไทยที่สืบทอดกันมาแต่โบราณต้องขาดช่วงไป องค์กรความรู้และประสบการณ์ด้านการแพทย์แผนไทยที่สั่งสมมาเป็นเวลานานก็จะสูญหายไปด้วย

การธำรงเอกลักษณ์ในการดูแลสุขภาพเฉพาะท้องถิ่นของไทย กล่าวคือ การแพทย์แผนไทยและการดูแลสุขภาพของคนไทยจะมีความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เช่น ภาคเหนือมีหมอมือเมือง ภาคอีสานมีหมอพื้นบ้าน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นเช่นเดียวกับประเพณีและวัฒนธรรมที่ควรสืบทอดและพัฒนาให้คงอยู่ในสังคมไทยต่อไป การดูแลสุขภาพตามแนวคิด “พึ่งพาตนเอง” กล่าวคือ ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพและมีทรัพยากรธรรมชาติด้าน

สมุนไพร ภูมิปัญญาทางการแพทย์แผนไทยซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่บรรพบุรุษไทยได้ใช้ในการบำบัดรักษาความเจ็บป่วยมาอย่างต่อเนื่อง ช่วยคนไทยพึ่งพาตนเองให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี

การลดปัญหาด้านเศรษฐกิจ การบำบัดรักษาและการส่งเสริมสุขภาพตามแนวทางการแพทย์แผนไทยนั้น อาศัยองค์ความรู้และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในเมืองไทย จึงช่วยลดปัญหาการขาดดุลการค้าและการพึ่งพาต่างชาติในเรื่องยาและเวชภัณฑ์ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ตามระบบการแพทย์แผนปัจจุบันซึ่งส่วนใหญ่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศและมีราคาแพง สอดคล้องกับแนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เวชกรรมไทยเป็นที่พึ่งสุดท้ายที่รองรับการเจ็บป่วย การแพทย์แผนไทยมีประโยชน์ต่อสังคมไทยทั้งในเขตเมืองและชนบท โดยเฉพาะผู้ที่มีฐานะยากจน เพื่อยืดระยะเวลาในการมีชีวิตอยู่บนโลกนี้ไปอีกนานเท่าที่จะทำได้

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า บรรพบุรุษของไทยได้รับการดูแลรักษาความเจ็บป่วยด้วยหมอไทยและยาไทย ยามเจ็บป่วยก็เฝ้าวยารักษาด้วยสมุนไพรและพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งแม้ว่าจะมีรายละเอียดแตกต่างกันตามวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น แต่ก็มีแนวทางที่คล้ายคลึงกันคือมุ่งเน้นดูแลสุขภาพแบบองค์รวม คือ กาย จิต และสังคม การใช้สมุนไพรเพื่อบำรุงรักษาอาการเจ็บป่วย ส่วนคาถา บทสวดต่าง ๆ และพิธีกรรมก็มีส่วนช่วยทางด้านจิตใจ นอกจากนี้ ในสมัยก่อนครอบครัวขนาดใหญ่ เมื่อมีคนเจ็บป่วยในบ้านต่างก็ช่วยกันดูแล ทำให้ผู้ป่วยได้รับกำลังใจ มีผลทางด้านจิตใจ และหลักการทางแพทย์แผนไทยยังสัมพันธ์สอดคล้องกับหลักธรรมต่าง ๆ ทางศาสนาพุทธ เพื่อให้เข้าใจ อริยสัจ 4 และเข้าใจหลัก การเกิด แก่ เจ็บ ตาย การแพทย์แผนไทยจึงเป็นที่พึ่งสุดท้ายของการเจ็บป่วยและตายอย่างสงบตามธรรมชาติ

เภสัชกรรมมีรูปแบบการปรุงยา

ยาต้ม ใช้ได้กับทั้งสมุนไพรสดและแห้ง ชนิดแห้งควรผ่านการล้างและแช่น้ำ ควรต้มในหม้อดินเผา หม้อเคลือบ หรือหม้อสแตนเลส ห้ามใช้ภาชนะโลหะอลูมิเนียมหรือเหล็ก เพราะกรดหรือสารฟอสฟอรัสในสมุนไพรจะทำปฏิกิริยากับโลหะ และอาจจะละลายออกมาเป็นพิษต่อผู้ใช้ในระยะยาวได้ การต้มทำได้โดยเติมน้ำสะอาดให้ท่วมยา ใช้เวลาต้มประมาณ 15-20 นาที ส่วนใหญ่จะต้ม 3 เอา 1 คือ ใส่ยา 3 ส่วนของตัวยา ต้มให้เหลือ 1 ส่วน ควรต้มกินในแต่ละวัน ไม่ควรเก็บค้างคืน ถ้าเก็บค้างคืนต้องอุ่นทุกวัน

ยาชง ใช้ได้ทั้งสมุนไพรสดและแห้ง เป็นวิธีเตรียมง่ายและสะดวก แต่สกัดสารออกฤทธิ์ได้น้อย เหมาะสำหรับสมุนไพรที่มีสารออกฤทธิ์ละลายน้ำได้ดี โดยนำสมุนไพรใส่ลงในแก้ว เติมน้ำเดือดปิดฝาทิ้งไว้ประมาณ 3-5 นาที รินเอาน้ำส่วนที่ใสดื่ม ไม่ควรเก็บค้างคืน หากสมุนไพรไม่สะอาดมีโอกาสได้รับเชื้อจากสมุนไพรได้ง่ายยาต้องเหล้า เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับสมุนไพรที่มีสารออกฤทธิ์

ละลายน้ำได้น้อย ไม่สามารถเตรียมโดยการต้มหรือชงได้ มักใช้สมุนไพรแห้ง โดยนำยาล้างให้สะอาด แล้วหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ ตากหรืออบจนแห้ง ห่อด้วยผ้าขาวบาง ใส่ลงในขวดโหลเดิมเหล้าจนท่วม เหล้าที่ใช้ควรมีแอลกอฮอล์ 28-40 ดีกรี ปิดฝาขวดให้สนิท ควรคนทุกวัน ทิ้งไว้ 1 เดือน จึงจะใช้ได้

ข้อควรระวัง สตรีมีครรภ์ หรือระหว่างให้นมบุตร ผู้ป่วยความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ แพ้เหล้า ควรหลีกเลี่ยงการใช้ยาตองเหล้า เพราะอาจเกิดอันตรายได้

ยาอุกกลอน เหมาะสำหรับสมุนไพรที่มีกลิ่น รสไม่น่ารับประทาน เช่น รสขมมาก โดยการนำยาผงผสมน้ำผึ้ง น้ำผึ้งที่ใส่ต้องเคี่ยวให้เหนียวได้ที่เสียก่อน จึงค่อยผสมกับยา คลุกจนได้ที่เป็นเป็นเม็ดอบหรือตากแดดแห้ง เก็บใส่ภาชนะที่สะอาด มีฝาปิด

ความรู้ด้านเภสัชกรรม ผู้ที่จะเป็นแพทย์จะต้องมีความรู้ในเรื่องยารักษาโรคเป็นอย่างดี และใช้ยากับผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง ถูกโรคและถูกวิธีอีกด้วย ความรู้ในด้านเภสัชกรรมหรือยาสำหรับรักษาโรคประกอบด้วย

1. เภสัชวัตถุ คือ ความรู้เกี่ยวกับวัตถุนานาชนิดที่นำมาใช้ทำยาเพื่อใช้รักษาโรค และอาการไข้หรือสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาใช้รักษาโรคและอาการไข้ของผู้ป่วย ซึ่งหมายถึงพฤกษชาติ นานาชนิด สัตว์ นานาชนิด และแร่ธาตุต่าง ๆ ซึ่งยังมีได้ผ่านขั้นตอนการปรุงหรือแปรสภาพไปจากเดิม

2. สรรพคุณเภสัช คือ ความรู้จักสรรพคุณของยา ทั้งพืชวัตถุ สัตว์วัตถุ และธาตุวัตถุว่ามีสรรพคุณรักษาโรคและใช้ประการใด

3. คณาเภสัช คือ ความรู้เกี่ยวกับพิภคยา คือการนำเอาตัวยาหลายสิ่งหลายอย่างที่มีชื่อต่าง ๆ กันนำมารวมกันเข้า เรียกชื่อเป็นชื่อเดียวกัน เพื่อสะดวกในการจดจำและการเขียนตำราตลอดจนการปรุงยา

4. เภสัชกรรม คือ ความรู้เกี่ยวกับการปรุงยา หมายถึง การผสมเครื่องยาหรือตัวยาดังแต่ 2 สิ่งขึ้นไปเข้าด้วยกันตามกำหนดในตำรับยาความรู้ด้านเภสัชกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปรุงยา เพื่อรักษาโรคต่าง ๆ อันจะเกิดแก่คนไข้ ซึ่งแพทย์จะต้องรู้จักพฤกษชาติ สัตว์ แร่ธาตุ นานาชนิดว่ามีสรรพคุณรักษาโรคและใช้ประการใด โดยการผสมเครื่องยาอย่างถูกต้องและมีส่วนและมีชื่อกำกับไว้เพื่อสะดวกในการจดจำและการเขียนตำรา เพื่อสานภูมิปัญญาสืบทอดการนำองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยไปใช้องค์ความรู้ในการตรวจและรักษาโรคด้วยการแพทย์แผนไทย ได้แก่

4.1 การซักประวัติ หมายถึง การถามประวัติคนไข้ ประวัติครอบครัว ประวัติการเจ็บป่วยทั้งปัจจุบันและอดีต ผู้ศึกษาจะต้องมีไหวพริบ ช่างสังเกต ซึ่งเป็นศิลปะอันสำคัญของการแพทย์การตรวจโรคตามแบบแพทย์แผนไทยมีหลักการตรวจ 4 ประการ คือ

ก. การถามประวัติของคนไข้ ประวัติครอบครัว ประวัติการเจ็บป่วย ทั้งอดีตและปัจจุบัน เช่น ถามชื่อ ตำบล ที่อยู่ ที่เกิด สัญชาติ อายุ อาชีพ ความประพฤติดีที่เคยชิน ถามถึงโรคที่เคยเป็นมา ถามถึงครอบครัวที่ใกล้ชิดสำหรับพิจารณาหาสาเหตุที่แฝงพันธุ์ อันเป็นหนทางให้โรคติดต่อถึงกันได้ เป็นต้น

ข. การถามประวัติโรค ทั้งอดีตและปัจจุบัน เช่น ถามวัน เวลา ที่แรกเจ็บป่วย เริ่มเจ็บป่วยมีอาการอย่างไร อาการต่อมา การรักษาพยาบาล แล้วอาการผันแปรไปอย่างไรในวันหนึ่ง ๆ ปัจจุบันเวลาที่ตรวจมีอาการอย่างไร

ค. การตรวจร่างกาย ตรวจลักษณะ รูปร่าง ผิวพรรณ กำลัง สติ อารมณ์ ทุกขเวทนา ตรวจการหายใจ เป็นอย่างไร ตรวจอวัยวะ เช่น หัวใจ ตับ ปอด ม้าม ลำไส้ ตา หู และส่วนพิการซึ่งแลเห็น เป็นต้น

ง. การตรวจและถามอาการ เช่น ลองปรอทดูความร้อน ตรวจชีพจร อุจจาระ ปัสสาวะ (ถามและตรวจ) ถามถึงการบริโภคอาหาร การหลับนอน ความรู้สึกภายในและภายนอก ในปาก ในคอ เป็นต้น

4.2 การตรวจร่างกายและตรวจอาการ ธรรมดาแพทย์ที่จะรักษาโรคนั้นใช้เจ็บต่าง ๆ ก็จะต้องตรวจอวัยวะใหญ่น้อยให้รอบคอบ เพื่อจะได้ความเป็นไปของโรค เช่น ตรวจชีพจร เพื่อทราบความหนักเบาของโรค ตรวจเส้นอัมฤกาส เส้นสุมนา เส้นอัมฤกษ์ ตรวจร่างกายเพื่อรู้ส่วนพิการที่หนึ่งทีใด ตรวจจักษุ เพื่อรู้อาการของโรคซึ่งแสดงทางจักษุ ตรวจปาก ลิ้น ขากรรไกร เพื่อรู้ความเป็นแผล เป็นละออง ตรวจหัวใจ ตรวจปอด ตรวจตับ ตรวจม้าม ตรวจไส้ใหญ่ ไส้น้อย ตลอดถึงกระเพาะ ตรวจปัสสาวะ ตรวจไต ตรวจมดลูก ตรวจเฉพาะที่ป่วย เช่น ฟกช้ำ เคล็ด ยอก บวม และตรวจอุจจาระ เป็นต้น นอกจากนี้แพทย์ต้องตรวจอาการสำหรับอาการเจ็บป่วยที่ผู้ป่วยมาพบแพทย์ เช่น ท้องอืด ท้องเฟ้อ ไข้ ไอ เจ็บคอ ท้องผูก เบื่ออาหาร ปัสสาวะขัด ปวดหลัง ปวดคอ ปวดเท้า ปวดเข่า ฯลฯ อาการเหล่านี้เป็นอาการที่พบบ่อยและสามารถให้การรักษาด้วยวิธีการแพทย์แผนไทย การใช้ยาสมุนไพร และวิธีธรรมชาติได้

4.3 การวินิจฉัยโรค (ประมวลโรค) เมื่อทำการตรวจโรคเสร็จแล้ว หมอเวชกรรมไทยต้องลงความเห็นและวินิจฉัยโรคให้กับผู้ป่วยคนเจ็บด้วยอาการเช่นนี้มีอะไรพิการ อยู่ในสมุฏฐานและพิภพใด รวมความแล้วควรจะสมมติเรียกว่าโรคอะไร โรคนี้มีที่ที่เกิดแต่อะไรเป็นสาเหตุให้โรคคิดค้น เมื่อได้ความแล้ว พึงเอาอาการนั้น ๆ มาเป็นหลักวิเคราะห์ว่าคนเจ็บนั้นเกิดโรคด้วยเหตุอันใด มีอะไรขาดหรือเกิน หรือระทบระเทือน มีอะไรเป็นเหตุให้เจ็บไข้

4.4 การรักษาและให้คำแนะนำผู้ป่วยด้วยวิธีการแพทย์แผนไทย ได้แก่ การใช้ยาสมุนไพรในการรักษาผู้ป่วยการนวด เป็นการบีบนวดเพื่อรักษาและบรรเทาอาการปวดเมื่อยตลอดจนอาการเจ็บป่วยที่เกิดจากเส้นเอ็นการบริหารร่างกายด้วยท่าฤๅษีดัดตน เพื่อป้องกันและบรรเทาอาการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้น การนึ่งสมาธิให้มีความสงบทางด้านจิตใจ ใจที่สงบและจิตที่ดีย่อมส่งผลทางกายให้มีสุขภาพกายที่ดี

การประคบสมุนไพร หมายถึง การนำสมุนไพรสดหรือแห้งหลายชนิดมาคลุกรวมกัน ห่อเป็นลูกประคบ แล้วนำมาประคบหลังคลอดหรือผู้ป่วย

การอบสมุนไพร หมายถึง การนำสมุนไพรสดหรือแห้งหลาย ๆ ชนิดมาต้มเอาไอน้ำอบแล้วต่อท่อเข้าไปในห้องอบสมุนไพร ซึ่งปลอดภัยและสะอาดกว่าการเอามาต้มสมุนไพรเข้าไปในกระโจมของหญิงหลังคลอดหรือผู้ป่วย

การอาบสมุนไพร หมายถึง การนำสมุนไพรสดหรือแห้งหลาย ๆ ชนิดมาต้มรวมกันแล้วนำน้ำที่ต้มมาอาบหญิงหลังคลอดหรือผู้ป่วย

การนึ่งถ่าน หมายถึง การให้หญิงหลังคลอดนั่งเหนือเตาถ่านที่โรยสมุนไพรอบเป็นผงเพื่อรมควันที่แผลบริเวณช่องคลอด

การทาบหม้อเกลือ หมายถึง การเอาเกลือตัวผู้หรือเกลือสมุนไพรใส่ในหม้อตั้งไฟให้สุกแล้วนำมาวางบนสมุนไพรที่เตรียมไว้ ห่อผ้าแล้วนำมาประคบที่อวัยวะต่าง ๆ ของหญิงหลังคลอด

การกวาดยาเด็ก หมายถึง การเอานิ้วมือป้ายยากวาด ล้างเข้าไปในลำคอเด็ก เพื่อรักษาโรคซางหละ ละออง

ในหลักการตรวจโรคที่กล่าวมานี้ อยู่ในความวินิจฉัยของแพทย์ตามสมควร เมื่อตรวจโรคแล้วก็มาประมวลโรค (วินิจฉัยโรค) การตรวจโรคที่กล่าวมาแล้วยังมีการตรวจอีกหลาย วิธีมิใช่ว่าแพทย์จะต้องทำการตรวจทุกสิ่งทุกอย่าง สำหรับคนไข้รายใดรายหนึ่ง แล้วแต่เหตุผลที่จะโยงไปถึงซึ่งต้องขอมอบให้เป็นความสามารถของแพทย์ผู้ได้ลงมือปฏิบัติกับคนไข้เฉพาะหน้า เมื่อตรวจแล้วพอที่จะสรุปความเห็นประมวลโรคได้ ในองค์ความรู้ทางการแพทย์แผนไทยในการนำไปใช้ในการตรวจและรักษาผู้ป่วยต้องคำนึงว่า การแพทย์แผนไทยเป็นการรักษาแบบองค์รวมตามหลักธรรมนามัยแล้วต้องมีการซักประวัติ การตรวจร่างกาย และตรวจอาการที่ละเอียดรอบคอบโดยเฉพาะการตรวจชีพจรเพื่อทราบความหนักเบาของโรค ซึ่งจะนำไปสู่การประมวลโรคที่ชัดเจนว่าผู้ป่วยเป็นโรคอะไร จะรักษาอาการอย่างไร และต้องมีการแนะนำวิธีการรักษาปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักแพทย์แผนไทย ตัวอย่างเช่น เมื่อมีอาการปวดเมื่อยเส้นเอ็น กล้ามเนื้อต้องบรรเทาอาการโดยการนวด อบประคบสมุนไพรตามส่วนต่าง ๆ อย่างถูกวิธี

สาขาวิชาการเรียนรู้สู่สากลไกอินเตอร์

1. สาขาวิชาเวชกรรมไทย สำหรับเวชกรรมไทยเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งในหลักวิชาการแพทย์แผนไทย แพทย์แผนไทยทุกคนต้องมีความรู้ด้านเวชกรรมไทย จึงจะประกอบวิชาชีพรักษาผู้ป่วยได้โดยต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลักความรู้ 4 ประการได้แก่ รู้สาเหตุของโรค รู้ชื่อโรค รู้ยาสำหรับแก้โรค รู้ว่ายาใดสำหรับแก้โรคใด

2. สาขาวิชาเภสัชกรรมไทย สำหรับเภสัชกรรมไทยเป็นศาสตร์อีกแขนงหนึ่ง ในหลักวิชาการแพทย์แผนไทย แพทย์แผนไทยทุกคนต้องมีความรู้ในด้านนี้จึงจะสามารถประกอบวิชาชีพรักษาผู้ป่วยได้ โดยตามหลักวิชาการแพทย์แผนไทย ผู้เป็นแพทย์จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลักความรู้ 4 ประการอันได้แก่ เภสัชวัตถุ สรรพคุณเภสัช คณาเภสัชและเภสัชกรรม

3. สาขาวิชาการผดุงครรภ์ไทย สำหรับการผดุงครรภ์ไทยหรือการผดุงครรภ์แผนโบราณเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งในหลักวิชาการแพทย์แผนไทยเกี่ยวกับการดูแลมารดาและทารกตั้งแต่ระยะเริ่มตั้งครรภ์ จนกระทั่งคลอดดังนั้นแพทย์ผดุงครรภ์แผนโบราณหรือที่เรียกว่าหมอดำแยจึงมีหน้าที่ให้คำแนะนำ ดูแลแก้ไขป้องกันอาการต่าง ๆ ของผู้หญิงจนครบกำหนดคลอดทำหน้าที่คลอดตลอดจนดูแลสุขภาพมารดาหลังคลอด ทารกแรกเกิดด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย

4. สาขาวิชาการนวดไทย สำหรับการนวดไทยหรือหัตถเวชกรรมไทยเป็นศาสตร์และศิลป์อีกแขนงหนึ่งที่สำคัญของหลักวิชาการแพทย์แผนไทยในการต่อสู้กับโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ การนวดไทยในปัจจุบันเป็นภูมิปัญญาไทยที่ได้ผ่านการบูรณาการร่วมกับองค์ความรู้ของศาสตร์การแพทย์ ในระบบการแพทย์อื่น ๆ จนพัฒนาเป็นการนวดแผนไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและในระดับนานาชาติ

บทวิจารณ์หนังสือ

จุดเด่น

เนื้อหาสาระของหนังสือคู่มือการแพทย์แผนไทยเส้นทางสู่มืออาชีพไกอินเตอร์ มีเนื้อหาครอบคลุมในระบบการแพทย์แผนไทยมีประโยชน์ต่อผู้ใดศึกษา เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของแพทย์แผนไทยซึ่งการดูแลรักษาร่างกายไม่เจ็บป่วยเป็นสิ่งสำคัญมากสอดคล้องกับหนังสือของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, คู่มือประชาชนในการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย ได้กล่าวถึงธาตุทั้ง 4 ต้องอยู่ในภาวะสมดุล ร่างกายจึงจะเป็นปกติไม่เจ็บป่วย โดยธาตุดินอาศัยน้ำ ให้ชุ่มและเต่งตึงพอเหมาะ อาศัยลมพยุหให้คงรูปและเคลื่อนไหว อาศัยไฟให้พลังงานอุ่นไว้ ไม่

เนาเปื่อย น้ำต้องอาศัยดินเป็นที่เกาะกุ่มซับไว้มิให้ไหลเหือดแห้งไปจากที่ที่ควรอยู่ อาศัยลม ทำให้น้ำไหลซึมซับทั่วร่างกาย ลมต้องอาศัยน้ำและดินเป็นที่อาศัยและนำพาพลังไปในที่ต่าง ๆ ดินปะทะลมให้เกิดการเคลื่อนที่แต่พอเหมาะ ไฟอุ่นดินและอาศัยดินเพื่อการเผาผลาญให้เกิดพลัง ไฟต้องอาศัยน้ำเพื่อการเผาผลาญที่พอเหมาะ ไฟทำให้ลมเคลื่อนที่ไปได้ ในขณะที่ลมสามารถทำให้ไฟลุกโชนเผาผลาญมากขึ้นได้ จะเห็นได้ว่าธาตุทั้ง 4 ต่างอาศัยซึ่งกันและกัน จะขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้ หากมีความแปรปรวน เสียสมดุลขึ้นได้แก่ หย่อนกำเริบหรือพิการ จะทำให้ร่างกายไม่สบาย เกิดเป็นโรคขึ้นได้ (กันทิมา สิทธิธัญกิจ และคณะ, 2547)

จุดด้อยของหนังสือ

จุดด้อยของหนังสือเรื่อง “คู่มือการแพทย์แผนไทยเส้นทางสู่มืออาชีพโกอินเตอร์” ผู้วิจารณ์ไม่เห็นด้วยกับหนังสือเล่มนี้ คือ ไม่มีเชิงอรรถอ้างอิง ไม่มีบรรณานุกรมให้สืบค้นเพิ่มเติม สอดคล้องกับงานเขียนเรื่อง “นวดไทยฤๅษีตัดตนบำบัดโรคร้ายคลายเครียดของ อ.อิษยา (2549) ซึ่งไม่มีบรรณานุกรม ได้กล่าวถึงฤๅษีตัดตนเป็นศิลปวิทยาการอันเก่าแก่มีมาแต่สมัยโบราณ รัชกาลที่ 1 ทรงโปรดเกล้าให้รวบรวมการแพทย์แผนโบราณแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาไว้ที่วัดโพธิ์แต่เดิมนับรูปฤๅษีในท่าตัดตนต่าง 80 ท่าปัจจุบันเหลือ 30 ท่าการบริหารร่างกายด้วยท่าฤๅษีตัดตน นอกจากใช้เป็นท่าในการบริหารร่างกายให้ตื่นตัว แข็งแรง และเป็นการพักผ่อน ท่าต่าง ๆ ที่ใช้ยังมีสรรพคุณในการรักษาโรคเบื้องต้นได้อีกด้วย นับว่ามีประโยชน์เป็นอันมาก ได้แก่ 1) ช่วยให้เกิดการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของแขนขาหรือข้อต่าง ๆ เป็นไปอย่างคล่องแคล่ว มีการเน้นการนวด โดยบางท่าจะมีการกดหรือบีบนวดร่วมไปด้วย 2) ทำให้โลหิตหมุนเวียน เลือดลมเดินได้สะดวก นับเป็นการออกกำลังกายที่สามารถทำได้ในทุกอิริยาบถของคนไทย 3) เป็นการต่อต้านโรคร้าย บำรุงรักษาสุขภาพให้มีอายุยืนยาว 4) มีการใช้สมาธิร่วมด้วยจะช่วยกระตุ้นจิตใจให้พ้นจากอารมณ์ขุ่นมัว หงุดหงิด ความง่วง ความท้อแท้ ความเครียด และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการหายใจหากมีการฝึกการหายใจให้ถูกต้อง

สรุปผล

ความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความเจ็บป่วยในมนุษย์การแพทย์แผนไทยแต่ดั้งเดิม คล้ายคลึงกับการแพทย์พื้นเมืองอื่น ๆ คือ มีความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดความเจ็บป่วยในมนุษย์ การแพทย์แผนไทย นับว่าเป็นทางเลือกให้กับผู้ที่ต้องการบำบัดรักษาตนเองให้ปลอดภัยหรือให้หายจากโรคร้ายต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีในปัจจุบันได้ผู้นิยมใช้บริการแพทย์ทางเลือกเพิ่มขึ้นสูงมากด้วยเหตุเพราะไม่มีผลข้างเคียงหรือมีก็น้อย และยังสามารถใช้เพื่อการป้องกันและบำรุงร่างกายไปใน

ตัวด้วย การแพทย์แผนไทยนอกจากจะเกี่ยวข้องกับตัวยาสมุนไพรแล้วยังครอบคลุมไปถึงศิลปะการนวดเพื่อบรรเทาหรือบำบัดรักษาโรคต่าง ๆ อีกด้วย

จากการวิจารณ์หนังสือเล่มนี้ได้รวบรวมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์แผนไทย ทั้งศาสตร์และศิลป์ในอันที่จะสามารถเรียนรู้ ผูกผันจนให้เกิดความชำนาญต่อไปได้ และที่สำคัญในปัจจุบัน ชาวต่างชาติได้สนใจศาสตร์ของไทยเป็นอย่างมาก เพราะทดลองแล้วได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งส่งผลให้ผู้ที่นำไปประกอบเป็นอาชีพได้มีโอกาสพัฒนาและยกระดับสู่สากลจนสามารถนำไปประกอบอาชีพยังต่างประเทศได้อย่างแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

กันทิมา สิริธัญกิจ และคณะ. (2547). *คู่มือประชาชนในการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย*.

กรุงเทพฯ : กลุ่มงานพัฒนาวิชาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข.

หมอปริญญา แพทย์แผนไทย. (2561). *คู่มือการแพทย์แผนไทยเส้นทางสู่มืออาชีพโกอินเตอร์*.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปัญญาชน.

อ.อิชยา. (2549). *นวดไทยฤษีคัดตนบำบัดโรคร้ายคลายเครียด*. กรุงเทพฯ : โพลิน.